

ISSN 1318-5772 XXIV (2018) št. 2

B O Ž J A B E S E D A D A N E S

revija Slovenskega bibličnega gibanja

ἐκκαθάρατε τὴν παλαιὰν ζύμην, ἵνα ᾦτε νέον φύραμα
בְּעָרוּ אֶת־הַשֶּׁאִיר לְמַעַן תְּהִיוּ עֹסֶה חֻדְשָׁה

»Očistite se starega kvasa,
da boste novo testo!«

(1 Kor 5,7a)

NOVA RUBRIKA

Smejati se s Svetim pismom

MALI KLJUČ SVETEGA PISMA

Zaveza in prešustvo

METODE DELA S SVETIM PISMOM

Bog vstopa po Besedi

POGOVOR Z MARIJANOM PEKLAJEM

VSEBINA

UVODNIK	3
Maksimilijan Matjaž	
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA	4
Zaveza in prešuštvo s. Ivanka Tadina	
BOŽJA BESEDA RASTE	5
Očistite se starega kvasa, da boste novo testo Mihaela Razboršek	
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO	6
Primož Erjavec	
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE	8
Pogovor z duhovnikom, upokojenim profesorjem Svetega pisma, dr. Marijanom Peklajem s. Ivanka Tadina	
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE	11
Očistite se starega kvasa, da boste novo testo Anja Kastelic	
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE	15
So vse osebe v Svetem pismu zgodovinske Samo Skralovnik	
OSEBE V SVETEM PISMU	17
Efrón Izet Veladžić	
METODE DELA S SVETIM PISMOM	18
Bog vstopa po Besedi Nataša Preglav	
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO	20
»Glas mojega ljubega«: Origen o Visoki pesmi br. Jan Dominik Bogataj, OFM	
IZ PREVODA	23
Frederic Manns: Preučevanje nekaterih svetopisemskih simbolov Samo Skralovnik	
BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI	25
Biblična skupina Bakovci	
POROČILO	26
Ustavi se, glej in vrni se! Zlata Krašovec	
SMEJATI SE S SVETIM PISMOM	28
Šola javnega nastopanja: Zgodba o Mojzesu Samo Skralovnik	
ZANIMA ME	30
Zakaj imamo različne pripovedi o klicu učencev s. Snežna Večko	
PRIPOROČAMO V BRANJE	31
Revija Tretji dan	

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška revija,
ki jo izdaja Slovensko biblično gibanje.
Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti
na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV GIBANJA IN UREDNIŠTVA:

Slovensko biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
sbg@rkc.si
www.sbg.rkc.si

UREDNIŠKI ODBOR:

dr. Maksimilijan Matjaž, dr. Marijan Peklaj,
Tatjana Rupnik, dr. Samo Skralovnik,
s. dr. Ivanka Tadina

Odgovorna urednica: s. dr. Snežna Večko

Glavna urednica: Špela Fortuna

Lektoriranje: Dragica Perme

Fotografije: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod
fotografijami. Kjer avtorstvo ni navedeno, je uporabljen
spletni vir. Avtor fotografije na naslovnici: Mojmir Fortuna.

Oblikovanje in prelom: Branka Smodiš

Tisk: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri NKBM: SI56 0430 2000 3311 370

NOVO TESTO

Nova številka revije našega bibličnega gibanja prihaja med vas, dragi bralci, v velikonočnem času, v času, ki je za nas kristjane čas najlepšega praznovanja naše vere, čas veselja in novega življenja. K temu nas ne spodbuja samo narava, ki je v tem času vsak dan bolj cvetoča in topla, ampak predvsem apostol Pavel, ki ga je srečanje z Vstalim pred Damaskom spremenilo v novega človeka. Tega dogodka, ko se mu je zrušil v prah stari svet, ki ga je z vsemi močmi gradil v najlepših letih svojega življenja, ni mogel nikoli več pozabiti. Ko se človekovo srce v resnici zazre v Kristusa, »velikonočno jagnje«, ki je bilo žrtev človeškega malikovalskega napuha, da bo sam odrešil sebe in svet, se mora zlomiti in zjokati v osvobajajočih solzah. Takrat ni treba veliko besed, ker je kamen odvaljen in nastane prostor za Resnico. Ta pa ima moč, da ustvari novo srce. S takšnim novim srcem in novim pogledom je apostol Pavel obhajal velikonočne praznike tudi leta 54 v Efezu, ko od tam spodbuja vernike v Korintu: »Zato praznujmo, a ne s starim kvasom, ne s kvasom hudobije in zlobe, ampak z nekvašenim kruhom iskrenosti in resnice.« (1 Kor 5,8).

Ta Pavlova spodbuda naj doseže tudi vsakega izmed nas. Velika noč ni samo vstajenjska procesija, še manj samo praznični velikonočni zajtrk in kosilo, tudi ne samo ponedeljkova pot v Emavs. Velika noč je moje *novo življenje* z Vstalim, ko ne hodim več sam, ampak z Njim, ko se ne borim več sam, ko ne prepričujem drugih več sam, ampak z Njim, ko ne ljubim več sam, ampak z njegovo ljubeznijo. Ta je iskrena, preprosta in zato resnična. Ne potrebujem več starega kvasa, ki bi mi z lažnimi utvarami o moji moči, dobroti, pobožnosti ali pomembnosti kvasil mojo suho moko in dvigal mojo samozavest. Velika noč je odprla studene Svetega Duha tudi zame. V moje življenje teče voda »od zgoraj« in mehča mojo človeško moko, da nastaja *novo testo*, ki se več ne pokvari, ker ima že Življenje v sebi. To dela moje življenje užitno, pa čeprav je tega novega testa v njem samo za drobec. Zaradi tega Življenja se lahko v meni vsak dan dogaja velika noč. Apostol Janez nas opozori na znamenja, da lahko to prepoznamo: »Mi vemo, da smo prešli iz smrti v življenje, ker ljubimo brate. Kdor ne ljubi, ostaja v smrti.« (1 Jn 3,14).

Tudi avtorji te velikonočne številke vam želijo pomagati, da boste lažje prepoznali velikonočna znamenja v svojem življenju in čim dlje vztrajali v velikonočnem praznovanju. Naj vam bo v spodbudo tako poročilo o napornem boju za zvestobo zavezi, ki ga je Mojzes bojeval do konca svojega življenja, kakor pričevanje o boju s starim kvasom, ki vsak dan preži nad novim življenjem. Gotovo vas bodo opogumile tako preroške misli papeža Frančiška, ki prihajajo iz vsakodnevnih zveste meditacije Božje besede, kakor vedno sveža razmišljanja našega biblicista Marijana, ki rastejo iz vseživljenjske zvestobe Svetemu pismu in predanosti Božjemu klicu. Tudi vse različne osebnosti, ki jih Sveto pismo tako ustvarjalno predstavlja, nam želijo končno pomagati prepoznati moč *novega življenja* v lastnem življenju. Gotovo vas bo opogumilo in razveselilo pričevanje katehistinje, ki vsakodnevno izkuša, kako je dovolj otroško srce, da Božja beseda zacveti in napolni z lepoto še tako pusti šolski ali domači prostor.

Z veseljem torej praznujmo ta velikonočni čas, ki nam ga nebeški Oče tudi letos v svoji ljubezni ponovno naklanja. Izkoristimo ga, da se privadimo na življenje brez dodatka starega kvasa, ki nas lahko samo napihuje z lažnim upanjem, nikoli pa nam ne more dati novega kruha. Ko je naš pogled osvobojen dušični moči starega kvasa, lahko povsod prepozna vdore Vstalega v naš svet. Kakor je nekoč vztrajno presenečal zbegane učence, tako lahko presenetiti tudi nas.

BOŽJA BESEDA JE PRISOTNA NA VEČ NAČINOV

Pogovor z duhovnikom, upokojenim profesorjem
Svetega pisma, dr. Marijanom Peklajem

Avtorica fotografije: s. Martina Štemberger

Vstopiti v doživljanje in izkušnje priznanega duhovnika, biblicista, prevajalca Svetega pisma, upokojenega profesorja, je poseben dar. Mnogi študentje, duhovniki, katehisti in katehistinje in tudi verniki se z veseljem spominjamo, s kakšno gorečnostjo in preprostostjo je razlagal in navduševal za Knjigo knjig. Radi smo ga imeli in ga še imamo, ker je tudi on nas imel rad. Tudi v tej reviji ga poznamo tako po strokovnih člankih kot poglobljenih odgovorih na različna vprašanja.

Gospod profesor Marijan, pred meseci ste doživeli preizkušnjo, ko ste se srečali z boleznijo. Nam lahko zaupate kakšen utrinek iz tega zadnjega časa? Kakšno mesto je imela Božja beseda?

Doživel sem resničnost spoznanja, da je v boleznijo težko moliti. Možganska kap namreč vpliva tudi na spoznavne zmožnosti; težko se zberem, teže

premišlujem, sem pa Bogu hvaležen, da sem ves čas boleznijo mogel brati. Vendar lahko povem, kako sta me v tem času bodrila dva svetopisemska verza. Prvi je vzeta iz preroka: »Ali si res želim krivičnežev smrti, govori Gospod Bog, mar nimam rajši, da se spreobrne od svojih poti in živi!« (Ezk 18,23). Ponavljal sem si to v drugi obliki, ki je v brevirju: »Bog noče smrti grešnika, ampak da se spreobrne in živi.« Iz Nove zaveze pa sem si drznil vzeti za svoje Marijine besede: »... kajti velike reči mi je storil Mogočni in njegovo ime je sveto.« (Lk 1,49).

Postati duhovnik in potem še biblicist ni samo po sebi umevno. Kako in po kom se vas je Gospod dotikal in vodil v življenju?

Na nekem mednarodnem zborovanju naj bi odgovoril tudi na anketno vprašanje, kdaj in kako se

»OČISTITE SE STAREGA KVASA, DA BOSTE NOVO TESTO!« (1 Kor 5,7a)

Avtorica fotografije: Špela Fortuna

Te Pavlove besede so kakor vzklik velike noči, noči, ki je za vedno spremenila vse in stari *kvas* grešnega človeka dobesedno pripeljala do eksistencialne krize. Kajti po tisti noči se ne da več živeti po starem, potrebno je nekaj novega. *Stari kvas* našega mišljenja je potrebno postrgati, da se pripravi prostor novemu, nepoznanemu in pressegajočemu. To je proces, h kateremu smo poklicani sleherni trenutek svojega po-krstnega življenja, na posebno glasen način pa nas k temu vabi velikonočni čas.

Cerkev nam vsako leto naklanja štirideset dni postnega časa, ki je namenjen prav izpuščanju in odstranjevanju starega, smrdljivega in nepotrebne- ga v našem življenju. Namenjen je pripravljavanju prostora, da bi se vanj lahko naselila nova, Kristusova misel, ki pa vedno znova preseneča. Kakor Marijo Magdaleno, kakor učence, kakor farizeje in kakor vse nas danes. Zato nam je naklonjenih novih štirideset dni velikonočnega časa, da bi se privadili na vdore Vstalega. Že ime samo – Vstali – sproža premik v miselnosti. Sporoča namreč nekaj, kar je za človekov um nemogoče, s tem pa neizbežno kliče k vedno novemu izhodu iz starega in dosedanjega načina mišljenja.

Nova Cerkev se je potem dodatnih deset dni posvečevala ob navzočnosti Matere, nato pa polna Svetega Duha zapustila varne »gornje izbe« in odšla na ceste in periferije sveta, da bi oznanjevala to, kar si človek sploh ni upal več sanjati, namreč, da ima ponovno Očeta ter brate in sestre!

In kakor je nekoč zapustila varen prostor, je danes Cerkev, tudi s spodbudo papeža Frančiška, povabljen stopiti ven, v nevarno. »Raje imam Cerkev, ki je ranjena in umazana zunaj, na ulicah, kakor Cerkev, ki je zbolela zaradi zaprtosti in ujetosti v ugodje lastnih gotovosti,« ponavlja papež.

Vdori Vstalega

Presenečenje torej, v katerega smo bili vsi potopljeni na dan svojega krsta, so Marija, Janez in Peter doživeli tisto jutro, ko so pred seboj zagledali prazen grob.

Zanimivo je gledati, kako se Vstali vsakemu razodene v njegovem jeziku, v zanj primernem času in kraju. Vstali je točen! Za vsakega pride ravno takrat, ko Ga najmanj pričakuje.

Zanimivo je gledati, kako se Vstali vsakemu razodene v njegovem jeziku, v zanj primernem času in kraju. Vstali je točen! Za vsakega pride ravno takrat, ko Ga najmanj pričakuje.

BOG VSTOPA PO BESEDI

Avtorica fotografije: Nataša Preglav

Kot katehistinja si srčno želim, da bi veroučenci spoznali, da je Božja beseda živa beseda Boga, ki nas ima rad in govori meni in tebi na način, kot ne govori nikomur drugemu.

Vsak naš dan je napolnjen z besedami. Uporabljamo glagole, da bi opisali, kaj se nam dogaja. Samostalnike, ko poskušamo dojeti življenje, in pridevnike, ko želimo opisati svet. In vsaka izgovorjena beseda je vzpostavitev odnosa do nečesa in nekoga. Lepe, dobre besede prinesejo ljudem mir in veselje, prinesejo upanje in potrditev ljubezni. Človeška beseda pa se napaja ob Božji besedi. O, da bi naše besede postajale čim bolj podobne Božji besedi ... Besedi ljubezni! To pa se lahko zgodi šele takrat, ko se zares srečaš z Besedo in ugotoviš, da je to več kot beseda. Ko dobi Božja beseda v življenju posebno mesto, postane Oseba, ob kateri pripoveduješ tudi svojo zgodbo: zgodbo o svojem življenju z Bogom ...

Kot katehistinja si srčno želim, da bi veroučenci spoznali, da je Božja beseda živa beseda Boga, ki nas ima rad in govori meni in tebi na način, kot ne govori nikomur drugemu. Da se ob poslušanju ali branju Besede prek podatkov, zapisanih

zgodov ljudi, ki so živeli z Bogom, srečamo z Nekom. In da se nam po Besedi odpira popolnoma nova pustolovščina z Njim.

Zato imamo v veroučni učilnici vedno odprto knjigo Božje besede in otroci jo že ob vstopu radi pogledajo in prelistavajo.

Knjigo Božje besede začnemo odpirati že s predšolskimi otroci pri Petrovih uricah. Vsako srečanje je sestavljeno iz uvodne dinamike: pesmi, pleša ali igre. Sledi oznanilo Božje besede, ki ga otroci najprej poslušajo, ob vprašanih obnovijo in potem drug drugemu pripovedujejo. Dejavnost, ko otroci dogodek zaigrajo, izdelajo prizor iz gline, ga narišejo, izdelajo trganko ali predstavijo z lutkami, je namenjena poglobljanju in pomnjenju vsebine. V zaključni molitvi izrekajo svoje zahvale, prošnje, polagajo darove na oltar ali simbole, ki predstavljajo njih same, njihove družine, prijatelje in ljudi v stiski.

PREUČEVANJE NEKATERIH SVETOPISEMSKIH SIMBOLOV

Frederic Manns, OFM¹

Sveto pismo, ki ga simbolizira med

»Gospodove sodbe [...], bolj kakor med so sladke, bolj kakor med iz satovja.« (Ps 19,10-11).

Psalmi niso samo molitev, ampak tudi pesniško delo. Verski govor je zatekanje k podobi, ki velja deset tisoč besed. Psalmisti, ki so doživeli dobroto Boga in njegove Tore, skušajo to izraziti z zatekanjem k podobi medu. Avtor psalma 119, ki slavi Toro, v 103. vrstici vzklika: »Kako sladki so mojemu nebu tvoji izreki, bolj kakor med mojim ustom.« Drugi psalmi vabijo vernika, naj okuša, kako dober je Gospod. Jezik čutov je zelo primeren za izražanje neizrekljivega. Po 2 Mz 16,31 je imela mana okus medu. Modrost Tore se primerja medu v Prg 24,13-14: »Jej med, sin moj, ker je dober, čisto strd, ki je sladka tvojemu grlu. Tako je modrost prijetna tvoji duši.« Ko je v srednjem veku judovski otrok začel z učenjem, je na tablico napisal črke abecede in jih prevlekel z medom.

Potem jih je polizal, da bi si zapomnil, da so besede Tore sladke kot med. V Raz 10,9 je preroku ukazano, naj poje knjižico, ki ima okus medu. Ko jo pogoltne, se v ustih izkaže sladka kot med, trebuh pa mu napolni z grenkobo.

Midraš Vp 1,2 vidi v medu simbol Tore in navaja Ps 19,11. Skupaj s simbolom mleka prinaša med veliko korist celemu telesu. Cerkveni očetje o tem simbolu premišlujejo in ga poglobijo. Origen v *Homilijah o Četrty Mojzesovi knjigi* 27,12 primerja Sveto pismo panju, svete pisatelje čebelam, Kristusa, ki je njihov kralj, pa matici. Podoba panja poudarja občestvo, ki mora obstajati znotraj Cerkve. Vrh vsega tega pa je središče tega občestva, Kristus, ki ga primerja matici. V prvi knjigi *Komentarja Janezovega evangelija* 19 Origen omenja, da sladkost modrosti, Božje besede, razodeva Duh.

Psalmi niso samo molitev, ampak tudi pesniško delo. Verski govor je zatekanje k podobi, ki velja deset tisoč besed.

¹ Odlomek iz knjige *Simfonija Besede. Na poti k teologiji Svetega pisma*. Prevedel: Stanislav Zore. 2012. Ljubljana: Založba Brat Frančišek.

ŠOLA JAVNEGA NASTOPANJA: ZGODBA O MOJZESU

»Smejati se Svetemu pismu zna biti nevarno početje. Smejati se s Svetim pismom pa zna biti zabavna reč. Poiskati smeh v Svetem pismu pa je že stvar vere. In dobre volje. Oziroma »blage volje«, če zapišemo po svetopisemsko.«

S temi besedami Gregor Čušin v predgovoru pospremi in pozdravi zbirko skečev z izvirnim naslovom *A Funny Thing Happened to Me on My Way Through the Bible*. Avtorica, Martha Bolton, v omenjeni knjigi (med drugim) humoristično in hudomušno predstavi pripoved o Mojzesovem preroškem poklicu¹, obračajoč se od vsebinske na duhovno plat pripovedi. Ta je končno najbolj zanimala tudi izvirnega bibličnega avtorja.

Zgodba o Mojzesu

Mojzes velja v judovski zavesti za največjega preroka. Ob tem težko spregledamo dejstvo, da Mojzes – če gre verjeti poročilu o Mojzesovem poklicu v preroško službo (2 Mz 3,1sl.) – za ta poklic sploh ni bil primeren. Mojzes je bil rojen v Egiptu v času, ko je faraonovo državo začela ogrožati naraščajoča moč Hetitov. Faraon Ramzes II. je svojo državo iz preventivnih razlogov začel notranje

utrjevati, za kar je spretno (neusmiljeno) izkoristil vse številčnejšo semitsko delovno silo, to je potomce dvanajstih rodov, ki jih je v Egiptu prignala lakota in pomanjkanje. Ker ta ukrep ni bil uspešen (»A bolj ko so jih stiskali, bolj so se množili in bolj so se širili, tako da je Egipčane prevzemala groza pred Izraelovimi sinovi.« (2 Mz 1,12)), se faraon odloči za »stiskanje« druge vrste. Naroči posebno obliko kontracepcije – pobjo vseh moških novorojenčkov.

Bržkone bi tudi Mojzesa doletela enaka usoda, če mati trimesečnega deteta ne bi položila v košaro in spustila po reki Nil, kjer ga najde faraonova hči, vzgoji in vzame za svojega. Iz predstavljene zgodbe smemo sklepati, da je bil Mojzes na dvoru deležen tudi šolanja; kljub temu pa Mojzes preroškega poslanstva sprva ni želel sprejeti, saj je čutil, da je za to nalogo v osnovi neprimeren.

A Mojzesovo mnenje ni bilo odločilno. Pomembna značilnost bibličnega preroškega klica je namreč ta, da posameznikovo prejšnje socialno, družbeno stanje, pravna usmeritev ali učenost oziroma retorične spretnosti za Božji klic niso (bili) odločilni. To prav tako velja za prerokovo lastno mnenje o svojih sposobnostih. Mojzesov klic je od vseh preroških klicev najdaljši, saj se poklicani z Bogom zaplete v dolg in podroben dialog prepričevanja, odklanjanj, spodbud in zavrnitev, ki se

¹ Besedilo iz knjige *A Funny Thing Happened to Me on My Way Through the Bible* je prevedel in uredil Gregor Čušin. Uprizorila ga je gledališka skupina Marta, Marta (Kulturno društvo Obok).

BIBLIČNA ŠOLA
Evangelii gaudium

Poletna biblična šola na Krku

z naslovom

Z apostolom Pavlom v šoli občestva

od 24. do 28. 6. 2018

v karmeličanskem duhovnem centru na Krku

predavanja

sproščen študij

pogovori v skupinah

obhajanje evharistije

osebno duhovno delo

Več informacij na www.eksegeza.net

